

ΤΖΟΥΛΙΟΣ ΣΥΝΑΔΙΝΟΣ

Εκπαιδευτικός, Ph.D. Παιδαγωγικών Επιστημών

Υπεύθυνος του Αθλητικού Τμήματος της ΚΠΕ του Συνασπισμού

Για τη φυσική Αγωγή στο Σχολείο του μέλλοντος

Όσες και όσοι είχαν την ευκαιρία να διαβάσουν τα δυο τεύχη του ένθετου ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ της Αυγής, τα οποία ήταν αφιερωμένα στην φυσική αγωγή και τον αθλητισμό (Ιανουάριος και Φεβρουάριος 2010), θα διαπίστωσαν ότι γίνεται μια προσπάθεια, σύνθετης μελέτης του συγκεκριμένου επιστημονικού πεδίου. Η οποία φυσικά, δεν έχει καμιά σχέση με τον «χυδαίο» τρόπο με τον οποίο κατανοείται από το μέσο νου αυτό το σπουδαίο, πολυσύνθετο κοινωνικό φαινόμενο, με το οποίο ασχολούνται διάφορες επιστήμες, η παιδαγωγική, η κοινωνιολογία, η φιλοσοφία, η ιστορία, η ψυχολογία και ταυτόχρονα όλες οι βιολογικές και θετικές επιστήμες μαζί.

Αυτό που εκ πρώτης όψεως φαίνεται στον αθλητισμό και αυτό που εκ πρώτης όψεως φαίνεται στο σχολικό αντικείμενο της φυσικής αγωγής, δεν είναι αυτό που πραγματικά θέλουμε και πρέπει να είναι.

Ευθύς εξ αρχής διευκρινίζεται ότι, για να λυθούν και αρκετές απορίες γιατί στο πρόγραμμα του Συνασπισμού για τον αθλητισμό ο στόχος ν.8 έχει τίτλο «**Για την Φυσική Αγωγή και τον Αθλητισμό**», όσοι έχουν αναφορές που εντάσσονται στον μαρξισμό, καταρχήν ενδιαφέρονται τόσο για την εξελικτική πορεία και τη σύγχρονη δυναμική του αθλητισμού, όσο και τη σχέση του με άλλα κοινωνικά φαινόμενα και την επίδρασή του συνολικά στο κοινωνικό γίνεσθαι, σε συνδυασμό με τις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες και εννοείται τη λογική των κοινωνικών αναγκών.

Εδώ να πούμε ότι η ίδια η ιστορική εξέλιξη έχει προσδώσει στην φυσική αγωγή, πιο σωστός είναι ο όρος φυσική κουλτούρα αλλά δεν είναι της ώρας αυτή η φιλοσοφική συζήτηση, ένα σημαντικό ρόλο: είναι βασική προϋπόθεση λειτουργίας του ανθρώπινου οργανισμού μέσα στο σύγχρονο –παγκοσμιοποιημένο πια– περιβάλλον και αποτελεί στοιχείο της οργάνωσης της εργασίας και των παραγωγικών σχέσεων.

Και αυτή η δραστηριότητα της φυσικής αγωγής εξελίσσεται είτε στα πλαίσια του ελεύθερου χρόνου των πολιτών, είτε μέσα στα πλαίσια του εκπαιδευτικού συστήματος.

Το δεύτερο που διευκρινίζουμε είναι ότι, όταν αναφερόμαστε στις παιδαγωγικές πλευρές της «Φυσικής Αγωγής», αναδεικνύουμε πρώτιστα την ευρεία διάσταση του όρου: δηλαδή τη Φυσική Αγωγή σαν μέσο συνολικής, συστηματικής και οργανωμένης επίδρασης στη φυσική κατάσταση, άρα και στο επίπεδο υγείας, του ανθρώπου, αλλά ταυτόχρονα και στο τρόπο σκέψης, στα ενδιαφέροντα, στις συνήθειες και σε όποια ψυχολογική, ιδεολογική και πνευματική πλευρά διαμορφώνει και καθορίζει τη στάση του ανθρώπου απέναντι σε αυτή τη δραστηριότητα.

Επομένως και καταρχήν, δεν περιοριζόμαστε μόνο στο ρόλο του δασκάλου και του καθηγητή ως αποκλειστικού φορέα της φυσικής αγωγής - παιδαγωγού μέσα στη διαδικασία του σχολείου. Υπό αυτή την έννοια και στο βαθμό που επίδραση σε όσα

προαναφέρθηκαν ασκούν κι άλλα άτομα ή κοινωνικοί θεσμοί, μας ενδιαφέρουν οι σχέσεις του πολίτη με τον αθλητισμό όπως διαμορφώνονται για παράδειγμα, μέσα από την Οικογένεια, τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, το Αθλητικό Σωματείο, ένα Σύνδεσμο Οπαδών, το Στρατό, την Εκκλησία και φυσικά το Σχολείο.

Αφού λοιπόν δόθηκε ένα πρώτο περίγραμμα σκέψεων, ας δούμε τα ειδικότερα της εκπαίδευσης.

Μπορεί η Φυσική Αγωγή να αποτελέσει παράγοντα της παιδαγωγικής διαδικασίας, μέσο μιας πολύπλευρης και αρμονικής ανάπτυξης της προσωπικότητας των νέων; Η απάντηση είναι φυσικά ΝΑΙ, αρκεί να υπάρξουν οι αντικειμενικές και υποκειμενικές συνθήκες, και οι πολιτικές που θα βοηθήσουν στην ωρίμανση αυτών.

Σε μια πανελλαδική έρευνα που διενήργησε ο υποφαινόμενος ακριβώς πριν 20 χρόνια, προσδιορίζοντας την τυπολογία 2500 μαθητών σε σχέση με τη φυσική αγωγή, είχε διαπιστωθεί ότι μόνο το 10-15% είχε μια εντελώς παθητική σχέση προς τον αθλητισμό. Το υπόλοιπο 85% είτε θεωρείτο ενεργό, είτε είχε τις υποκειμενικές προοπτικές να αθληθεί. Επομένως ο υποκειμενικός παράγοντας είχε σαφές θετικό πρόσημο. Από τότε, οι πλέον σημαντικοί παράγοντες που απέτρεπαν την άσκηση των παιδιών ήταν η έλλειψη αθλητικών εγκαταστάσεων στα σχολεία, η μη προσβασιμότητα, η μεγάλη απόσταση (δηλαδή το πρόβλημα των σχολικών υποδομών), η κακή ενημέρωση και πολύ λιγότερο η έλλειψη χρόνου.

Από τότε μέχρι σήμερα, μεσολάβησαν πολλά.

Καταρχήν μεσολάβησε η καταστροφική μεταρρύθμιση Αρσένη το 1997. Η έλλειψη χρόνου σαν παράγοντας που αποτρέπει από την άθληση είναι πλέον στη πρώτη θέση της κλίμακας. Γνωρίζουμε όλοι τους λόγους. Από εκείνη τη περίοδο οι μαθητές της χώρας κατακτούν τις αρνητικές κορυφές των στατιστικών δεικτών υγείας. Παχυσαρκία, μυοσκελετικά προβλήματα, παιδικές ασθένειες, δυσκινησία, υπέρταση, άγχος. Αλλάζει ολόκληρη η εσωτερική ζωή του σχολείου. Φαινόμενα ενδοσχολικής βίας, αποξένωσης, δυσκολίες κατανόησης, κλπ

Από τότε επίσης μεσολάβησαν δεκάδες μεγάλων αθλητικών διοργανώσεων με αποκορύφωμα τους Ολυμπιακούς του 2004. Από τους οποίους όπως γνωρίζουμε κατασπαταλήθηκαν τεράστια ποσά, ένα τεράστιο ποσοστό του ΑΕΠ, χωρίς παρ' όλα αυτά να δημιουργηθούν οι αντικειμενικές συνθήκες για την ανάπτυξη της φυσικής αγωγής και στην εκπαίδευση.

Προγράμματα όπως η Ολυμπιακή Παιδεία αντί να ενταχθούν αρμονικά και να ενσωματωθούν στο αναλυτικό πρόγραμμα της φυσικής αγωγής ώστε να συμπλεύσουν οι στόχοι, λειτούργησαν αντιπαραθετικά προς αυτό, διότι ενσωματώθηκαν στις επικοινωνιακές στρατηγικές των Ολυμπιακών Αγώνων και ακόμα χειρότερα στις πελατειακές ορέξεις του ΠΑΣΟΚ και της Ν. Δημοκρατίας. Η Ολυμπιακή Παιδεία καταργήθηκε και σήμερα η φυσική αγωγή έχει απολέσει τις ώρες που είχε στο ωρολόγιο πρόγραμμα. Σήμερα η Ελλάδα είναι ίσως η μόνη ευρωπαϊκή χώρα με μόνο 2 ώρες φυσικής αγωγής και καμιά στη τελευταία τάξη του Λυκείου.

Το χειρότερο όμως όλων είναι ότι αλλοιώθηκε το στοιχείο του υποκειμενικού παράγοντα που προαναφέρθηκε. Ένα μεγάλο μέρος από το 85 % των μαθητών που

πριν 20 χρόνια απαντούσε «αθλούμαι ή θα ήθελα να αθληθώ», χειραγωγήθηκε. Το ενδιαφέρον για άθληση που για αντικειμενικούς λόγους δεν μπόρεσε να μετουσιωθεί σε πράξη, οδηγήθηκε στο κανάλι του αθλητικού θεάματος, σε μια παθητική σχέση με την φυσική αγωγή. Αποθεώθηκαν οι αγορές και λατρεύτηκαν τα είδωλα των εργαστηρίων. Αυτή η χειραγωγήση σήμερα εξυπηρετεί τα συμφέροντα των αγορών, τους χορηγούς, την διαφήμιση, το εμπόριο. Αποτελεί ισχυρότατο φορέα διαμόρφωσης νεοφιλελεύθερων αντιλήψεων έναντι της κοινωνικής ανάγκης για άθληση και υγεία και πεδίο κοινωνικών πειραματισμών κι ενσωμάτωσης. Βία – ντόπινγκ – λογικές των μάνατζερ τα έχουμε ακουστά.

Σήμερα πρέπει να αγωνιστούμε ώστε ο μαθητής να μην είναι ο πιο σκληρά εργαζόμενος πολίτης αυτής της χώρας. Από θέσεις συστηματικής – δομικής και κοινωνικο-παιδαγωγικής προσέγγισης να στοχεύσουμε ώστε και η φυσική αγωγή στην εκπαίδευση να αποκτήσει μεγαλύτερο βαθμό ανταπόκρισης στις σύγχρονες ανάγκες των νέων. Υγεία, δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου, κοινωνικοποίηση, επαφή και σεβασμός προς το περιβάλλον, κοινωνική ολοκλήρωση κλπ

Πρακτικά αυτό μεταφράζεται σε άλλες πολιτικές και ριζική αλλαγή των παιδαγωγικών, διδακτικών και μεθοδικών πλευρών ολόκληρου του συστήματος φυσικής αγωγής. Αλλαγή στους αξιακούς προσανατολισμούς, τη δημιουργικότητα, την επιστημονικότητα, την συστηματικότητα της φα στο σχολείο:

- 1) Επαρκής χρηματοδότηση. Υλοποίηση προϋπολογισμών του ΥΠΕΠΘ, (αμαρτωλοί κωδικοί 5252 για τον σχολικό αθλητισμό, 5273 για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και 1432 για την προμήθεια αθλητικού υλικού). Το 2008 από τις 944 χιλ. ευρώ για την β 'θμια εκπαίδευση υλοποιήθηκαν μόνο οι 326 χιλιάδες. Το 2009 από τις 954 χιλιάδες υλοποιήθηκαν μόνο οι 435 χιλιάδες, ούτε το 50% δηλαδή. Και για το 2010 το ΠΑΣΟΚ μας επεφύλαξε και απόλυτη μείωση των πόρων.
- 2) Δημιουργία αθλητικών υποδομών στα σχολεία, να κατοχυρωθεί με νόμο η υποχρεωτική κατασκευή από τον ΟΣΚ, σχολικών μονάδων με αθλητικές υποδομές
- 3) Εκσυγχρονισμός των αναλυτικών προγραμμάτων φυσικής αγωγής, που σήμερα περιορίζονται σε διδασκαλία τεχνικών δεξιοτήτων ομαδικών αθλημάτων και έμφαση στη φυσική κατάσταση των μαθητών
- 4) Επαναφορά τουλάχιστον της τρίτης ώρας φα στο ωρολόγιο πρόγραμμα σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, δραστηριότητες είτε ως ευέλικτη ζώνη, είτε στο ολόημερο σχολείο
- 5) Αξιοκρατία στη στελέχωση των θέσεων του αντίστοιχου τομέα
- 6) Ανάπτυξη της αθλητικής έρευνας και των παιδαγωγικών επιστημών του αθλητισμού
- 7) Αναβάθμιση του ρόλου και της θέσης του εκπαιδευτικού φα
- 8) Κάλυψη των οργανικών κενών με τους 30 χιλιάδες άνεργους, υποαπασχολούμενους και ετεροαπασχολούμενους καθηγητές φα

Και άλλα εξίσου σημαντικά ζητήματα

Δηλώνουμε με έμφαση ότι η κοινωνική πραγματικότητα επιφυλάσσει στη Φυσική Αγωγή πρωταγωνιστικό ρόλο στη προσπάθεια για το σχολείο του μέλλοντος